

TALLINNA SIKUPILLI LASTEAE

ÕPPEKAVA

2026

SISUKORD

1.	LASTEAIA ERIPÄRA	3
2.	ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUS	5
2.1	Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid	5
2.2	Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted	6
2.3	Õpikäsitus	7
2.4	Üldoskused	8
2.5	Õppe- ja kasvatustegevuse valdkonnad ja nende põhimõtted	10
2.6	Lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel	14
2.6.1	Üldoskuste eeldatavad tulemused 1,5–3-aastastel lastel	14
2.6.2	Üldoskuste eeldatavad tulemused vanuseti	16
2.6.3	Õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade eeldatavad tulemused vanuseti	22
3.	ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KORRALDUS	38
3.1	Õppe- ja kasvatustegevuse üldine korraldus	38
3.2	Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine ja pedagoogiline dokumenteerimine	38
3.3	Õpi- ja kasvukeskkonna kujundamise põhimõtted	39
4.	LAPSE ARENGU HINDAMISE PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS	41
5.	LAPSE ARENGU TOETAMISE PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS	42
6.	KOOSTÖÖ VANEMATEGA	43
7.	ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD	44

1. LASTEAIA ERIPÄRA

Tallinna Sikupilli Lasteaed asub Lasnamäe linnaosas Kesklinna piiril. Lasteaia asukoht ning mitmekesine õueala loovad head võimalused õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimiseks nii lasteaia territooriumil kui ka lähiümbruses. Õuealal kasvavad erinevad puud, viljapuud ja põõsad ning loodud on õuesõppeks ja aktiivseks liikumiseks sobivaid võimalusi.

Sikupilli lasteaia eripära kujundavad keskkonna- ja loodusharidus, lapse aktiivne osalus, kogemuslik ja projektipõhine õppimine ning koostöö kogukonnaga. Õppe- ja kasvatustegevuses kasutatakse lasteaia õueala ja lähiümbrust aktiivse õpikeskkonnana ning väärtustatakse õppimist vahetu kogemuse, uurimise, avastamise ja tegutsemise kaudu.

Lasteaia eripära väljendub eelkõige järgmistes suundades:

- **keskkonnateadlikkus ja loodushoid** – lasteaed väärtustab loodussõbralikku ja keskkonnateadlikku mõtteviisi ning lõimib seda igapäevastesse tegevustesse. Lapsi suunatakse märkama ja hoidma loodust, kasutama ressursse säästlikult ning mõistma oma tegevuse mõju ümbritsevale keskkonnale. Lasteaed osaleb võimalusel keskkonnahariduslikes algatustes ja üleskutsetes ning kasutab oma tegevustes muuhulgas Rohelise Kooli põhimõtetest ja tegevustest saadud ideid;
- **õues ja linnaruumis õppimine** – õppe- ja kasvatustegevuseks kasutatakse lasteaia õueala ning võimalusel ümbritsevat loodus-, linna- ja kogukonnakeskkonda. Looduslik ja vahetu keskkond võimaldab lastel kogeda, uurida, võrrelda, katsetada ja teha järeldusi;
- **lapse aktiivne osalus** – lapsi kaasatakse nende eale ja arengutasemele sobival viisil lasteaia elu ning õppe- ja kasvatustegevuse kujundamisse. Laste arvamuste ja ideede väljendamist toetatakse muu hulgas Mudilaste Mõttemeeskonna kaudu;
- **projektipõhine ja kogemuslik õppimine** – laste huvidest, küsimustest ja kogemustest lähtuvaid teemasid käsitletakse võimalusel pikemaajaliselt ja erinevaid õppe- ja kasvatustegevuse valdkondi lõimides. Projektõpe on üks lasteaias kasutatavatest õppeviisidest, mitte ainus õppe- ja kasvatustegevuse korraldamise vorm;
- **kogukond ja koostöö** – lasteaed väärtustab koostööd perede, lähiümbruse haridusasutuste ja teiste kogukonnapartneritega. Koostöö kaudu laiendatakse laste õpikeskkonda ning luuakse võimalusi õppida väljaspool tavapärast rühmaruumi;
- **digitehnoloogia eesmärgipärane kasutamine** – digitehnoloogia eesmärgipärane kasutamine – digivahendeid ja robotikat kasutatakse regulaarselt ja eesmärgipäraselt

õppe- ja kasvatustegevuse rikastamiseks ning laste loovuse, uurimise, probleemilahenduse ja koostöö toetamiseks. Digitehnoloogia kasutamine ei ole eesmärk omaette, vaid üks võimalikest õppimist toetavatest vahenditest.

Lasteaia eripära rakendamisel lähtutakse lapse vanusest, arengutasemest, vajadustest ja huvidest ning kujundatakse turvaline, paindlik ja tegutsemist toetav õpi- ja kasvukeskkond. Lasteaia eripära ei käsitleta eraldiseisvate tegevustena, vaid see lõimitakse igapäevasesse õppe- ja kasvatustegevusse, mängu, projektidesse, õuesõppesse ja igapäevatoimingutesse.

2. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUS

2.1 Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid

Õppe- ja kasvatustegevuse üldeesmärk on toetada koostöös perega lapse terviklikku ja järjepidevat arengut ning kujundada tema vanusest, arengutasemest, vajadustest ja huvidest lähtuv turvaline ning arengut toetav õpi- ja kasvukeskkond.

Õppe- ja kasvatustegevuses:

- toetatakse lapse füüsilist, kõlbelist, vaimset, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut;
- väärtustatakse lapse individuaalsust, omaalgatust, loovust ja tegutsemisrõõmu;
- kujundatakse lapse positiivset minapilti, iseseisvust, eneseregulatsiooni- ja koostööoskusi;
- toetatakse lapse huvi ümbritseva maailma vastu ning soovi uurida, avastada, õppida ja uusi teadmisi kasutada;
- kujundatakse hoolivat ja vastutustundlikku suhtumist iseendasse, teistesse inimestesse, loodusesse ja ümbritsevasse keskkonda;
- toetatakse eesti keele omandamist ja kasutamist ning arvestatakse lapse keele- ja kultuuritaustaga;
- luuakse eeldused lapse sujuvaks kohanemiseks lasteaias, edasiseks õppimiseks ja igapäevaelus toimetulekuks.

2.2 Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted

Tallinna Sikupilli Lasteaia õppe- ja kasvatustegevuses väärtustatakse last ja lapsepõlve ning arvestatakse iga lapse individuaalsuse, arengutaseme, võimete, huvide ja vajadustega.

Lasteaias lähtutakse põhimõttest, et iga laps on väärtuslik sellisena, nagu ta on ning tal on õigus tingimusteta armastusele, hoolivusele ja turvalisusele.

Õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimisel lähtutakse järgmistest põhimõtetest:

- lapse arengu toetamisel lähtutakse tema arengutasemest ning luuakse võimalused võimetekohaseks tegutsemiseks ja eduelamuseks;
- toetatakse lapse loomulikku uudishimu, loovust, omaalgatust, iseseisvust ja tegutsemisrõõmu;
- õppimine toimub eelkõige mängu, vahetu kogemuse, uurimise, katsetamise, liikumise ja teiste aktiivset osalemist toetavate tegevuste kaudu;
- õppe- ja kasvatustegevuses lõimitakse erinevaid valdkondi ning võimaldatakse lapsel tegutseda nii iseseisvalt, koos kaaslastega kui ka täiskasvanu juhendamisel;
- väärtustatakse vabamängu ning lapse enda algatatud tegevusi;
- luuakse turvaline, hooliv, kiusamis- ja vägivallavaba ning koostööine õhkkond, kus austatakse last ja arvestatakse teistega;
- toetatakse laste omavahelist koostööd, üksteisega arvestamist ning lugupidavat suhtlemist;
- väärtustatakse eesti keelt ja kultuuritraditsioone ning austatakse keelelist ja kultuurilist mitmekesisust;
- mitmekeelsest perest pärit lapse keelelist arengut toetatakse mitme keele kasutajana, arvestades tema keelelist tausta ja erinevaid keelekasutusolukordi;
- lapse arengu ja õppimise toetamiseks tehakse koostööd perega;
- digitehnoloogiat kasutatakse eesmärgipäraselt ja lapse arengut toetaval viisil õppe- ja kasvatustegevuse rikastamiseks;
- kõik lasteaia töötajad panustavad oma rollist lähtuvalt lapse arengu, heaolu ja õppimise toetamisse.

Õppe- ja kasvatustegevuses lähtutakse Tallinna Sikupilli Lasteaia põhiväärtustest: **hoolivus, avatus, areng, usaldus, koostöö, positiivsus, loovus, sallivus ja looduslähedus.**

2.3 Õpikäsitlus

Tallinna Sikupilli Lasteaias on õppimine terviklik protsess, milles laps omandab teadmisi, oskusi, hoiakuid ja kogemusi tegutsedes, mängides, uurides ning suheldes teiste inimeste ja ümbritseva keskkonnaga. Õppe- ja kasvatustegevuses väärtustatakse nii lapse arengut kui ka õppimise protsessi.

Laps on õppe- ja kasvatustegevuses aktiivne osaleja. Õppimisel lähtutakse lapse arengutasemest, võimetest, huvidest, vajadustest ning keelelisest ja kultuurilisest taustast. Lapsele antakse võimalus teha valikuid, väljendada oma mõtteid ja ideid, algetada tegevusi ning arutleda tehtu ja kogetu üle.

Mäng on lapse loomulik ja oluline tegutsemis- ning õppimisviis. Mängides kasutab ja täiendab laps oma teadmisi ja oskusi, väljendab tundeid ja mõtteid ning arendab loovust, iseseisvust, suhtlemis- ja koostööoskusi. Õppimist toetavad ka vaatlemine, uurimine, katsetamine, proovimine, liikumine, loovtegevused ja suhtlemine.

Õppimine toimub nii lapse enda algatatud kui ka täiskasvanu kavandatud ja juhendatud tegevustes. Lapse omaalgatust toetatakse, võimaldades tal teha eakohaseid valikuid ning tegutseda oma huvidest lähtudes. Täiskasvanu kavandatud tegevustes on laps aktiivne tegutseja, kellel on võimalus uurida, katsetada, küsimusi esitada, lahendusi otsida ja uusi seoseid luua.

Igapäevatoimingud on õppe- ja kasvatustegevuse loomulik osa. Nende kaudu toetatakse lapse iseseisvust, eneseregulatsiooni, suhtlemis- ja koostööoskusi, vastutustunnet ning igapäevast toimetulekut. Täiskasvanu abistab ja juhendab last vastavalt tema arengule ja vajadustele ning toetab järjest suuremat iseseisvust.

Õppe- ja kasvatustegevus on terviklik ning erinevaid valdkondi seostatakse omavahel, lähtudes lapse kogemustest ja arengust. Uusi teadmisi ja oskusi seostatakse võimalusel lapse varasemate kogemuste ning teda ümbritseva eluga. Lapsele pakutakse jõukohaseid, kuid arengut edasi viivaid tegevusi ja ülesandeid (lähimas arengutsoonis).

Täiskasvanu on lapse arengu suunaja, toetaja ja juhendaja. Ta jälgib lapse arengut ja huvisid, loob õppimist toetavaid olukordi, annab lapsele tegutsemiseks aega ning pakub vajadusel sobivat abi ja tuge. Täiskasvanu toetab lapse uudishimu, iseseisvust, omaalgatust ja õppimisrõõmu.

2.4 Üldoskused

Üldoskused on lapse arengut iseloomustavad oskused, mis kujunevad järk-järgult mängu, igapäevatoimingute ning erinevate õppe- ja kasvatustegevuste kaudu. Üldoskuste arengut toetatakse kõigis tegevustes ning seostatult erinevate õppe- ja kasvatustegevuse valdkondadega. Lapse areng on individuaalne ning üldoskuste kujunemisel arvestatakse tema vanuse, arengutaseme, võimete ja vajadustega.

Õppekavas eristatakse nelja üldoskuste rühma:

- mänguoskused;
- tunnetus- ja õpioskused;
- sotsiaalsed oskused;
- eneseregulatsiooni oskused.

Kuni kolmeaastaste laste õppe- ja kasvatustegevuses käsitletakse erinevate valdkondade sisu lõimitult. Nende laste eeldatavaid arengutulemusi ei esitata valdkondade kaupa eraldi, vaid need kirjeldatakse üldoskuste kaudu.

Mänguoskused

Mäng on lapse põhitegevus ja loomulik õppimisviis. Mängides omandab ja kinnistab laps teadmisi ja oskusi, kasutab oma kogemusi ja kujutlusvõimet, õpib suhtlema ja koostööd tegema ning väljendama oma tundeid ja soove. Mänguoskus toetab kõigi üldoskuste ja õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade arengut.

Tunnetus- ja õpioskused

Tunnetusoskused võimaldavad lapsel suunata oma taju, tähelepanu, mälu ja mõtlemist. Õpioskused väljenduvad lapse suutlikkuses hankida teavet, omandada teadmisi ja oskusi, uurida, katsetada ning kasutada õpitut erinevates olukordades. Tunnetus- ja õpioskused arenevad lapse igapäevases tegutsemises ja erinevates õppimisolukordades.

Sotsiaalsed oskused

Sotsiaalsed oskused võimaldavad lapsel suhelda ja tegutseda koos teistega, luua suhteid, arvestada kaaslastega ning mõista kokkuleppeid ja üldtunnustatud käitumisviise. Sotsiaalsete oskuste kujunemist toetavad igapäevane suhtlemine, mäng ja ühistegevused laste ning täiskasvanutega.

Eneseregulatsiooni oskused

Eneseregulatsiooni oskused aitavad lapsel suunata oma tähelepanu ja käitumist, tulla toime oma tunnetega ning kohandada oma tegevust vastavalt olukorrale. Nende oskuste areng toetab lapse iseseisvust, tegevuste kavandamist ja lõpuleviimist, igapäevast toimetulekut ning eneseteenindamisoskuste kujunemist.

2.5 Õppe- ja kasvatustegevuse valdkonnad ja nende põhimõtted

Õppe- ja kasvatustegevuses lõimitakse erinevaid valdkondi ning seostatakse õpitavat lapse kogemuste, huvide ja ümbritseva keskkonnaga. Riiklikus õppekavas on kuus õppe- ja kasvatustegevuse valdkonda: mina ja keskkond, keel ja kõne, matemaatika, kunst, muusika ja liikumine.

Kuni kolmeaastaste laste õppe- ja kasvatustegevuses käsitletakse erinevate valdkondade sisu lõimitult. Nende laste eeldatavaid arengutulemusi ei esitata valdkondade kaupa eraldi, vaid need kirjeldatakse üldoskuste kaudu.

Mina ja keskkond

Valdkond „Mina ja keskkond“ toetab lapse arusaamist iseendast, teistest inimestest ja ümbritsevast maailmast.

Õppe- ja kasvatustegevuses:

- suunatakse last mängu, igapäevatoimingute ja vahetute kogemuste kaudu ümbritsevat keskkonda märkama, uurima ja mõistma;
- toetatakse lapse teadmisi iseendast, oma perest, kodukohast ja kultuurist ning tutvustatakse Eesti kultuuritraditsioone;
- kujundatakse hoolivat ja austavat suhtumist teistesse inimestesse ning arvestamist inimeste erinevustega;
- toetatakse tervislike eluviiside ja turvalise käitumise kujunemist;
- suunatakse last märkama ja mõistma sotsiaalset, loodus-, tehis- ja digikeskkonda;
- kujundatakse keskkonnahoidlikku suhtumist ning suunatakse last materjale ja vahendeid säästlikult kasutama;
- julgustatakse last küsimusi esitama, vastuseid otsima, arutlema ning kogetu põhjal järeldusi tegema.

Keel ja kõne

Lapse keele ja kõne arengut toetatakse igapäevases suhtlemises ning kõigis õppe- ja kasvatustegevustes.

Õppe- ja kasvatustegevuses:

- luuakse lapsele võimalusi keelt kuulata ja aktiivselt kasutada erinevates suhtlusolukordades;

- toetatakse lapse sõnavara, häälduse, grammatika, jutustamis- ja suhtlemisoskuse arengut;
- arendatakse kuulamisoskust ning oskust väljendada oma mõtteid, tundeid ja kogemusi;
- kujundatakse huvi raamatute, lastekirjanduse, lugemise ja kirjutamise vastu ning tutvustatakse lapsele suulist ja kirjalikku kultuuripärandit;
- kasutatakse keelelise arengu toetamisel mängu, vestlust, jutustamist, ettelugemist, dramatiseerimist, liikumist, muusikat, rütmi ja näitlikke vahendeid;
- luuakse lapsele võimalusi kasutada õpitut erinevates suhtlusolukordades;
- arvestatakse lapse vanuse, keeleoskuse ning keelelise ja kultuurilise taustaga;
- toetatakse mitmekeelse lapse eesti keele omandamist ning väärtustatakse tema emakeelt ja kultuuritausta;
- luuakse võimalusi tutvuda eesti keele, oma emakeele ning teiste keelte ja kultuuridega.

Matemaatika

Matemaatiliste oskuste kujunemist toetatakse mängus, igapäevatoimingutes, vaatlustes ja praktilistes tegevustes.

Õppe- ja kasvatustegevuses:

- suunatakse last märkama ümbritsevas keskkonnas hulki, suurusi, kujundeid, järjestusi, mustreid ning ruumi- ja ajasuhteid;
- võimaldatakse lapsel loendada, võrrelda, järjestada, rühmitada ja mõõta;
- toetatakse matemaatiliste mõistete kasutamist igapäevastes olukordades;
- arendatakse vaatlamise, võrdlemise, kirjeldamise, seoste märkamise, üldistamise ja probleemide lahendamise oskust;
- toetatakse matemaatiliste seoste avastamist praktilise tegevuse ja erinevate meelte kaudu;
- seostatakse matemaatilised teadmised lapse kogemuste ja ümbritseva eluga.

Kunst

Kunstitegevustes toetatakse lapse loovust, eneseväljendust ja isikupära.

Õppe- ja kasvatustegevuses:

- antakse lapsele võimalusi väljendada oma mõtteid, tundeid, kogemusi ja kujutlusi;
- julgustatakse last katsetama, tegema valikuid ja leidma erinevaid lahendusi;

- tutvustatakse erinevaid materjale, nende omadusi, vahendeid ja kunstitehnikaid ning õpetatakse neid ohutult kasutama;
- suunatakse last märkama värve, vorme, detaile ja seoseid ümbritsevas keskkonnas;
- seostatakse kunstitegevusi mängu, vaatluste, vestluste, igapäevatoimingute ja lapse kogemustega;
- tutvustatakse kunsti, visuaalset kultuuri ja kultuuripärandit;
- väärtustatakse lapse enda loomingut ning õpetatakse märkama ja austama ka teiste loomingut.

Muusika

Muusikategevustes kujundatakse lapse huvi muusika vastu ning toetatakse rõõmu musitseerimisest ja loovat eneseväljendust.

Õppe- ja kasvatustegevuses:

- võimaldatakse lapsel laulda, kuulata muusikat, mängida pille ning liikuda muusika saatel;
- toetatakse lapse rütmitunnet, kuulamisoskust ja muusikalist eneseväljendust;
- julgustatakse last kasutama muusikalistes tegevustes oma kujutlusvõimet ning väljendama mõtteid ja tundeid;
- võimaldatakse musitseerida nii üksi kui ka koos teistega;
- tutvustatakse erinevaid muusikalisi väljendusvorme, pärimusmuusikat ja Eesti muusikalist kultuuripärandit.

Liikumine

Liikumine on lapse igapäevaelu, mängu ja õppimise loomulik osa. Lapsele luuakse võimalusi aktiivseks liikumiseks erinevates keskkondades nii toas kui ka õues.

Õppe- ja kasvatustegevuses:

- toetatakse lapse liikumisrõõmu ja harjumust olla igapäevaselt aktiivne;
- arendatakse põhiliikumisi, tasakaalu, koordineerimist, osavust, vastupidavust ja teisi kehalisi võimeid;
- toetatakse lapse üld- ja peenmotoorika arengut ning mõlema käe kasutamist, arvestades täpsust nõudvates tegevustes lapse domineeriva käega;
- võimaldatakse lapsel osaleda erinevates liikumismängudes, harjutustes, tantsu- ja rütmitegevustes;

- õpetatakse kasutama liikumisvahendeid eesmärgipäraselt ja ohutult;
- kujundatakse oskust arvestada kaaslastega ning järgida kokkulepitud ohutus- ja mängureegleid;
- liikumisoskusi ja kehalisi võimeid arendatakse igapäevaste vabade ja juhendatud liikumistegevuste, mängude, jalutuskäikude ja õuetegevuste kaudu.

2.6 Lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel

Lapse arengu eeldatavate tulemuste kirjeldamisel lähtutakse alushariduse riiklikust õppekavast. Eeldatavad arengutulemused toetavad lapse arengu jälgimist ning õppe- ja kasvatustegevuse kavandamist.

Laste areng kulgeb erinevas tempos. Eeldatavaid tulemusi käsitletakse paindlikult, arvestades lapse individuaalset arengut, võimeid, kogemusi ja vajadusi. Õppekavas vahevanuste kohta esitatud tulemused on arengulised orientiirid ega ole kohustuslikud normid, mille kõik lapsed peavad kindlaks vanuseks saavutama.

Kuni kolmeaastaste laste arengut kirjeldatakse üldoskuste kaudu. Õppekavas on hoiurühma laste arengu jälgimiseks välja toodud arengulised orientiirid vanusevahemikele **1,5–2 aastat ja 2–3 aastat**. Kolmeaastase lapse eeldatavad üldoskused esitatakse eraldi vastavalt alushariduse riiklikule õppekavale.

Alates 3–4-aastaste vanuserühmast kirjeldatakse eeldatavaid tulemusi nii üldoskuste kui ka õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade kaupa. 3–4-, 4–5- ja 5–6-aastaste laste tulemused on arengulised orientiirid, mis toetavad õpetajat lapse arengu jälgimisel ja õppe- ning kasvatustegevuse kavandamisel.

2.6.1 Üldoskuste eeldatavad tulemused 1,5–3-aastastel lastel

1,5–3-aastase lapse areng toimub peamiselt mängu, igapäevatoimingute ja vahetu kogemuse kaudu. Laps õpib tegutsedes, suheldes ja täiskasvanut matkides. Täiskasvanu ülesanne on luua lapsele turvaline ja arengut toetav keskkond ning toetada tema uudishimu, eneseväljendust, iseseisvumist ja heaolu.

Selles vanuses kirjeldatakse lapse arengut üldoskuste kaudu. Tabelis toodud 1,5–2- ja 2–3-aastaste laste eeldatavad tulemused on arengulised orientiirid, mida kasutatakse paindlikult lapse arengu jälgimisel ja toetamisel.

Üldoskus	1,5–2 a	2–3 a
Mänguoskused	Mängib peamiselt üksinda või kõrvuti teiste lastega. Matkib täiskasvanu tegevusi (nt söötmine, koristamine). Kasutab esemeid nende otstarbe järgi. Laob ja lõhub lihtsaid ehitisi.	Mängib koos 2–3 lapsega. Jälgendab igapäevaseid olukordi lihtsas rollimängus. Kasutab mängus esemeid eesmärgipäraselt. Suudab lühiajaliselt iseseisvalt mängida.
Tunnetus- ja õpioskused	Uurib keskkonda meelte abil (vaatleb, katsub, proovib). Reageerib oma nimele ja tuttavatele sõnadele. Osutab nimetatud esemele. Kuulab lühikest juttu. Tegutseb lühiajaliselt iseseisvalt.	Tunneb end ära peeglis. Mõistab lihtsaid seoseid ja juhiseid. Tegutseb iseseisvalt ja täiskasvanu juhendamisel. Suudab teha lihtsaid valikuid. Püsib tegevuses lühiajaliselt.
Sotsiaalsed oskused	Jälgib teisi lapsi ja täiskasvanuid. Näitab huvi teiste vastu. Väljendab emotsioone (rõõm, pahameel). Reageerib tuttavatele inimestele.	Suhtleb täiskasvanu ja eakaaslastega lihtsal viisil. Järgib lihtsaid juhiseid. Osaleb ühistevõttes. Oskab lohutada kaaslast.
Eneseregulatsiooni oskused	Väljendab oma soove ja emotsioone (nt nutmine, rõõm). Joob tassist. Püüab iseseisvalt süüa. Aitab täiskasvanut lihtsates tegevustes. Võtab seljast lihtsamaid riideid.	Reguleerib oma käitumist täiskasvanu toel. Tuleb toime lihtsate igapäevatoimingutega (söömine, riietumine). Järgib meeldetuletamisel kokkuleppeid. Ootab lühiajaliselt oma järjekorda.

Tabelis esitatud arengutulemused on orientiiriks lapse arengu hindamisel. Iga lapse areng on individuaalne ning tulemusi käsitletakse paindlikult, arvestades lapse arengutempot ja eripära.

2.6.2 Üldoskuste eeldatavad tulemused vanuseti

3-aastase ja 6–7-aastase lapse eeldatavad üldoskused on esitatud alushariduse riikliku õppekava sõnastuses. 3–4-, 4–5- ja 5–6-aastaste laste tulemused on arengulised orientiirid.

Mänguoskused

3-aastane	3–4 a	4–5 a	5–6 a	6–7 a
1) suudab väikeses grupis mängule keskenduda; 2) kasutab mängides loovalt erinevaid vahendeid; 3) jälgendab ja kordab mängudes varasemalt kogetut; 4) sooritab iseseisvalt mitu omavahel loogiliselt seotud mängulist toimingut; 5) kutsub kaaslast oma mänguga liituma ja ühineb teiste algatatud mänguga; 6) suhtub heatahtlikult kaaslaste mängu; 7) suudab järgida lihtsamaid mängureegleid.	Keskendub lühiajalisele ja lihtsale mängule täiskasvanu toel.	Keskendub iseseisvalt lühiajalisele ja lihtsale mängule.	Keskendub pikemaajaliselt enda valitud mängule.	Suudab mängule keskenduda.
	Kasutab mänguasju tavapärasel moel (nt sõidutab autot, paneb nukule mütsi pähe).	Kasutab mängus õpetaja antud või olemasolevaid vahendeid ning jälgendab lihtsaid tegevusi.	Kasutab mängus vahendeid iseseisvalt, asendades neid vajadusel muu sobivaga.	Kasutab mängudes loovalt erinevaid vahendeid.
	Matkib tuttavaid olukordi (nt söögi tegemine, magama panek) oma kogemustest lähtuvalt.	Rakendab mängudes fantaasiaelemente, sidudes isiklikke kogemusi.	Rakendab mängudes erinevatest allikatest saadud kogemusi, teadmisi ja muljeid.	Rakendab mängudes loovust, kujutlusvõimet, oma kogemusi, teadmisi ja oskusi.
	Soovib teiste algatatud mängus osaleda, võib vajada julgustust ja tuge.	Algatab lihtsamaid mängu (nt „teeme kooki”).	Algatab mängu ja toob neisse uusi ideid.	Näitab mängu käigus üles omaalgatust, huvi ja loovust.
	Algatab lihtsaid mängu (nt autosõit).	Algatab lihtsama sisuga lühiajalisi mängu.	Mängib üksi ja koos kaaslasega ning muudab mängu kulgu.	Algatab mängu ja arendab mängu sisu.
	Mängib lihtsat rollimängu täiskasvanu toel.	Võtab mängudes lihtsamaid rolle, kasutades matkimisel liikumist, kõne ja hääletooni.	Omandab mängudes rollidele iseloomuliku käitumise, tuginedes oma kogemusele.	Täidab mängudes erinevaid rolle.
	Mängib mängu ja püüab teha koostööd eakaaslastega (paaris, väikeses grupis) täiskasvanu toel.	Algatab mängu, leiab mängukaaslased ja püüab nendega arvestada.	Suudab mängudes ülesandeid ja rolle jaotada ning kokkuleppeid sõlmida.	Suudab mängu käigus probleeme lahendada ja jõuda mängukaaslastega kokkuleppele.

3-aastane	3–4 a	4–5 a	5–6 a	6–7 a
	Osaleb reeglitega mängus koos täiskasvanuga (nt peitus) ja suudab oodata oma korda.	Järgib tuttava mängu reegleid koos kaaslastega, vajadusel täiskasvanu abiga.	Järgib mängureeglite täitmist enda ja teiste poolt.	Järgib mängureegleid ning oskab tuttavate mängude reegleid teistele selgitada.
	Tunneb rõõmu koosmängust täiskasvanu toel.	Õpib oma tundeid võidu ja kaotuse korral väljendama, võib selleks vajada täiskasvanu tuge.	Väljendab oma tundeid võidu ja kaotuse korral ning mõistab, et mängus on võimalik veel proovida.	Tunneb rõõmu võidust ja suudab hakkama saada kaotusega.

Tunnetus- ja õpioskused

3-aastane	3–4 a	4–5 a	5–6 a	6–7 a
1) tunneb huvi maailma vastu ja uurib seda erinevate meeltega; 2) suudab huvipakkuvale tegevusele vastavalt oma arengutasemele keskenduda; 3) mõistab lihtsamat kõnet; 4) valdab eneseväljenduseks vajalikku sõnavara; 5) väljendab end kõnes teistele arusaadavalt ja osaleb vestluses; 6) suudab keskenduda lühikeste lugude jälgimisele; 7) oskab leida võrdluse alusel objektides ühiseid ja erinevaid tunnuseid; 8) oskab objekte ühe tunnuse alusel rühmitada; 9) suudab järgida lihtsat juhust; 10) oskab detailidest lihtsa terviku kokku panna.	Suudab lühiajaliselt (5–10 min) keskenduda huvipakkuvale tegevusele, vajades täiskasvanu juhendamist.	Suudab huvipakkuvatele tegevustele keskenduda mõnda aega (10–15 min) ning suudab alustada ja lõpetada tegevuse, vajadusel täiskasvanu toel.	Suudab huvipakkuvale tegevusele keskenduda (15–20 min), viib alustatud tegevuse lõpule.	Suudab huvipakkuvale tegevusele keskenduda.
	Saab aru lihtsatest ja tuttavatest lausetest ning reageerib kuuldule enamasti konkreetse tegevusega, täiskasvanu juhendamisel.	Täidab täiskasvanu poolt antud ülesande, vastates lihtsatele küsimustele.	Reageerib sobivalt täiskasvanu juhiste ja osaleb lühikeses arutelus.	Saab kuuldust aru, reageerib sellele vastavalt ning kasutab arutlevat dialoogi.
	Järgib täiskasvanu toel üheosalist juhust (nt „Palun pese käed”).	Täidab kaheosalist juhust, kui tegevused on tuttavad ja lihtsad (nt „Palun pane riided selga ja pese käed”), vajadusel täiskasvanu toel.	Täidab iseseisvalt lihtsamat kahe- kolmeosalist juhust, kui tegevused on seotud igapäevatoimingutega (nt „Palun pane riided selga, siis jalanõud jalga ja lõpuks mine mänguplatsile”).	Suudab täita kahe- kolmeosalist igapäevast juhust või korraldust.
	Väljendab täiskasvanu abil oma mõtteid lihtsate lausetega ja esitab küsimusi.	Väljendab oma mõtteid, kasutades lihtsamaid põhjendusi (nt „sest mulle ei meeldi”) ja küsimusi (nt „kuidas see töötab?”) ning arutleb igapäevaste teemade üle, vajadusel täiskasvanu suunamisel.	Esitab küsimusi, avaldab arvamust (nt „Ma arvan, et...” ja arutleb lihtsate probleemide üle (nt mida teha, kui keegi on kurb).	Esitab küsimusi, arutleb ja oskab oma mõtteid arusaadavalt väljendada.
	Rühmitab täiskasvanu toel esemeid ühe selge ja nähtava tunnuse järgi (nt kõik punased klotsid).	Rühmitab esemeid kahe erineva nähtava tunnuse alusel (nt kollased suured pallid).	Oskab rühmitada esemeid ja nähtusi erinevate tunnuste ning ühe ja sama eseme mitme erineva tunnuse järgi (nt pall on ümmargune, punane ja mängimiseks).	Oskab esemeid ja nähtusi erinevate tunnuste alusel rühmitada.

3-aastane	3–4 a	4–5 a	5–6 a	6–7 a
	Kirjeldab täiskasvanu suunamisel üksteisele järgnevaid tegevusi, mis on seotud isikliku kogemusega (nt „vihmasadas, ei saanud õue minna“).	Eristab hulkade suurust ja proovib loendada või järjestada ning kirjeldab lihtsaid põhjus-tagajärg seoseid igapäevastes olukordades (nt „kuna sa jooksid, siis kukkusid“).	Suudab iseseisvalt loendada, võrrelda hulki ja oskab kirjeldada sündmuses ning nähtuses põhjus-tagajärg seoseid.	Saab aru lihtsamatest seostest, tajub esemeid, sündmusi ja nähtusi tervikuna.
	Tegutseb, uurib, katsetab enamasti kogemuspõhiselt ja matkides, vajades täiskasvanu tuge.	Konstrueerib, katsetab ja uurib erinevaid võimalusi – lahendab lihtsamaid praktilisi probleeme (nt „eelmine kord see vahend sobis, proovin uuesti“), kuid võib vajada täiskasvanu suunamist.	Kasutab teadmisi igapäevastes situatsioonides ja oskab põhjendada oma valikuid ja otsuseid lühidalt (nt „ma tegin nii, sest eelmine kord see töötas“).	Kasutab õpitut erinevates olukordades ja probleeme lahendades.
	Valib vahendeid ja lahendab probleeme enamasti katse-eksituse abil (nt proovib mitut erinevat eset, kuni üks sobib).	Valib vahendeid ja osaleb lihtsates praktilistes probleemilahendustes, kus saab proovida erinevaid vahendeid (nt ehitusklotsid, loovmaterjalid).	Valib tuttavate ülesannete puhul sobivaid vahendeid ja võtteid ning lahendab probleeme, tuginedes varasemale kogemusele.	Kasutab sobivaid vahendeid ja võtteid probleemilahenduseks.

Sotsiaalsed oskused

3-aastane	3–4 a	4–5 a	5–6 a	6–7 a
1) oskab ennast ja teisi väliste tunnuste kaudu kirjeldada; 2) on huvitatud mängukaaslastest ja püüab nendega arvestada; 3) osaleb täiskasvanuga ühistegevustes; 4) saab aru lihtsamatest rühma kokkulepetest; 5) loob sõprussuhteid lastega, kellega on tihti koos; 6) jagab mõnikord asju ka teistega; 7) algatab teiste laste ja täiskasvanutega suhtlust; 8) oskab väljendada oma vajadusi ja soove.	Suhtleb eakaaslastega ja tuttavate täiskasvanutega.	Alustab vestlust, osaleb mängudes ja räägib oma mõtetest.	Vestleb vabalt, loob ja hoiab sõprussuhteid.	Tunneb huvi teiste vastu, oskab luua sõprussuhteid ja tahab ning julgeb suhelda.
	Märkab täiskasvanu suunamisel teise lapse tundeid, reageerib lihtsatele emotsioonidele (rõõm, kurbus).	Märkab teiste tundeid, püüab lohutada või aidata.	Arvestab teiste tunnetega grupitegevustes.	Püüab mõista teiste inimeste tundeid ning arvestada neid oma käitumises ja vestluses.
	Jagab mänguasju täiskasvanu julgustusel.	Teeb koostööd väikeses grupis, lihtsates olukordades pakub ja küsib abi.	Töötab grupis ühise eesmärgi nimel, abistab vajadusel kaaslast.	Oskab kaaslastega arvestada ja teha koostööd ning osutab ja küsib vajadusel abi.
	Mõistab lihtsate olukordade sobivust täiskasvanu abil.	Tunneb ära sobimatu käitumise, kui sellele viidatakse ning leiab täiskasvanu suunamisel sobiva käitumisviisi.	Teeb ise valikuid käitumisviiside vahel ja õpib neid tagajärgedega seostama.	Teeb vahet sobiva ja ebasobiva käitumise vahel, valib sobiva käitumisviisi vastavalt olukorrale ning mõistab oma käitumise tagajärgi.
	Järgib lihtsaid kokkuleppeid ja õpib viisakusreegleid täiskasvanu juhendamisel.	Tuletab meelde ja püüab järgida rühma kokkuleppeid ning lihtsamaid viisakusreegleid, vajadusel täiskasvanu toel.	Järgib rühma reegleid ja üldtunnustatud viisakusreegleid.	Järgib kokkulepituid reegleid ja üldtunnustatud käitumisnorme.
	Märkab, et inimesed võivad välja näha erinevad (nt nahavärv, kasv).	Teab, et inimestel võivad olla erinevad vajadused (sh toevajadused) ja kombed.	Räägib erinevustest avatud ja mõistval viisil.	Mõistab, et inimesed võivad olla erinevad.
	Avaldab eelistust kahe valiku vahel.	Pakub ideid tegevuste osas.	Arutab valikuid ja otsustab koos kaaslastega.	Osaleb ja teeb ettepanekuid otsustusprotsessides.
	Proovib uut tegevust täiskasvanu toel.	Tegutseb muutunud olukorras täiskasvanu juhiste toel.	Püüab uudsetes olukordades ise hakkama saada, vajadusel küsides täiskasvanu abi.	Suudab uudsetes olukordades toime tulla vajadusel täiskasvanu juhiseid järgides.

Eneseregulatsiooni oskused

3-aastane	3–4 a	4–5 a	5–6 a	6–7 a
1) tuleb toime vanematest eemalolekuga; 2) tuleb toime ühelt tegevuselt teisele üleminekuga; 3) suudab täiskasvanu toel lühikest aega soovitud edasi lükata ja oma käitumist pidurdada; 4) suudab täiskasvanu toel tulla toime tugevate tunnetega; 5) saab suures osas hakkama igapäevase eneseteenindamisega; 6) paneb pärast tegevusi täiskasvanu juhendamisel asjad oma kohale.	Väljendab oma emotsioone füüsiliselt (nt nutt, kallistamine).	Kirjeldab lihtsamaid emotsioone täiskasvanu toel (nt olen rõõmus, olen kurb).	Suudab emotsioone kirjeldada – mis teeb kurvaks või õnnelikuks – ja õpib mõistma ka keerukamaid tundeid (nt uhkus, häbi jm).	Suudab oma emotsioone kirjeldada ning sobival viisil väljendada.
	Osaleb täiskasvanu toel mängudes ja igapäevategevustes.	Algatab mõningaid mängu ja tegevusi täiskasvanu suunamisel.	Kavandab mängu ja igapäevategevusi ning viib alustatu enamasti lõpuni, kuid võib vajada täiskasvanu abi.	Kavandab, algatab ja korraldab mängu ja igapäevategevusi ning viib alustatud tegevused lõpuni.
	Järgib lihtsamaid juhiseid täiskasvanu suunamisel ja keskendub lühiajaliselt alustatud tegevusele.	Lahendab ülesandeid ja teeb koostööd kaaslastega, vajades täiskasvanu juhendamist.	Tegutseb iseseisvalt ja grupis eesmärgipäraselt, suutes keskenduda ja pingutada ülesannete täitmisel, vajadusel täiskasvanu toel.	Suudab pingutust nõudva tööülesande kallal iseseisvalt ja grupis sihipäraselt tegutseda.
	Saab aru lihtsamatest käitumisreeglitest ning püüab neid täiskasvanu toel igapäevategevustes järgida.	Oskab tuttavas keskkonnas sobivalt käituda ning teab, mida tohib, mida mitte.	Oskab avalikus ruumis (nt teater, kontsert, liiklus) sobivalt käituda ja lähtuda kokkulepitut reeglitest.	Oskab erinevates olukordades sobivalt käituda ning muudab oma käitumist vastavalt tagasisidele.
	Osaleb täiskasvanu suunamisel rahunemist soodustavates tegevustes.	Õpib täiskasvanu toel vaimset tasakaalu ja rahunemist soodustavaid tegevusi.	Oskab vajadusel iseseisvalt kasutada lihtsamaid vaimset tasakaalu ja rahunemist soodustavaid tegevusi.	Oskab täiskasvanu toel vajadusel kasutada vaimset tasakaalu ja rahunemist soodustavaid tegevusi.
	Saab hakkama lihtsamate eneseteenindamise toimingutega (riietumine, söömine, tualeti kasutamine) ja tööharjumustega (lehtede riisumine, mänguasjade koristamine).	On omandanud esimesed eneseteenindamise ja tööharjumused, võib vajada täiskasvanu tuge.	Saab hakkama eneseteenindamisega ja on omandanud enesekohased tööharjumused (isiklike asjade hoidmine, vahendite heaperemehelik kasutamine).	Saab hakkama eneseteenindamisega ja tal on kujunenud esimesed tööharjumused.

2.6.3 Õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade eeldatavad tulemused vanuseti

3–4-, 4–5- ja 5–6-aastaste laste eeldatavad tulemused on arengulised orientiirid. 6–7-aastase lapse eeldatavad arengutulemused on esitatud alushariduse riikliku õppekava sõnastuses.

2.6.3.1. Mina ja keskkond

Alavaldkond	3–4 a	4–5 a	5–6 a	6–7 a
Mina	Ütleb küsimise korral oma ees- ja perekonnanime, vanuse ja soo (poiss, tüdruk) ning nimetab täiskasvanu abiga oma lemmiktegevuse.	Kirjeldab enda välimust ja ennast lihtsate omaduste kaudu (nt kiire, rõõmus, meeldib joonistada).	Kirjeldab oma iseloomu ja huve detailsemalt, oskab võrrelda end sõpradega.	Oskab tutvustada ja kirjeldada iseennast, enda omadusi ning huvisid.
Kehaosad ja privaatsus	Osutab küsimise korral peale, kätele, jalgadele, silmadele, suule, ninale ja kõrvadele ning nimetab nende kehaosade peamist otstarvet (nt kõrvadega kuulatakse).	Tunneb oma kehaosi, teab nende lihtsamaid ülesandeid ning mõistab, et mõned kehaosad on privaatsed ja kuuluvad ainult talle.	Kirjeldab kehaosi (sh erinevaid organeid) ja nende ülesandeid, kirjeldab poiste ja tüdrukute erinevusi, teab, millised kehaosad on privaatsed, ning oskab seista oma isiklike piiride eest.	Oskab nimetada kehaosade nimetusi, teab nende vajalikkust ja mille poolest erinevad privaatsed kehaosad teistest.
Kodu, pere, peretraditsioonid	Räägib, kellega ta koos elab ja oskab kirjeldada pereliikmeid.	Kirjeldab, mida talle meeldib oma perega teha, toob näiteid kodust (nt kortermaja, eramaja) ja kommetest.	Kirjeldab oma pere kombeid, erinevaid ruume kodus ja nende otstarvet.	Oskab kirjeldada oma kodu, perekonda ja peretraditsioone.
Ametid	Nimetab igapäevaelust tuttavamaid ameteid (nt õpetaja, arst).	Nimetab mõningaid ameteid ja oskab kirjeldada, mida nad teevad.	Nimetab ja kirjeldab erinevaid ameteid ja räägib, kelleks tahab suurena saada.	Oskab nimetada ja kirjeldada erinevaid ameteid.
Eesti sümbolid ja kultuuritraditsioonid	Teab, et elab Eestis, kus räägitakse eesti keelt, tunneb ära Eesti lipu, rahvuslinnu ja -lille ning nimetab küsimise korral pühadega seotud tegevusi.	Nimetab Eesti riigi sümboleid (lipp, hümn, vapp, lind, lill, kivi) ja nimetab mõnda rahvuspüha/-tava (nt mardipäev, laulu- või tantsupidu).	Teab Eesti Vabariigi presidendi nime ja nimetab mõningaid tuntud Eesti kultuuritegelasi ning kirjeldab tuntumaid rahvakombeid.	Oskab nimetada Eesti riiklikke sümboleid, rahva- ja kultuuritraditsioone ning olulisemaid kultuuritegelasi.
Erinevuste mõistmine	Märkab, et teised lapsed võivad käituda või välja näha erinevalt.	Toob võrdluses välja inimeste erinevusi (keel, toit, riietus) ja vajadusi.	Oskab selgitada inimeste erinevusi (nt kuidas inimesed erinevad keele, toidu või riietuse poolest) ja märgata vajadusi ning kultuuritraditsioone.	Saab aru, et inimesed on erinevad ning neil on erinevad vajadused ja kultuuritraditsioonid.

Alavaldkond	3–4 a	4–5 a	5–6 a	6–7 a
Turvalisus, abi kutsumine	Nimetab esemeid, mis võivad olla ohtlikud (nt nuga, käärid) ja räägib täiskasvanule, kui kardab või on saanud haiget.	Nimetab ohtlikke esemeid ja tegevusi (nt terariistad, mängimine ohtlikes kohtades) ja teab, et abi saamiseks tuleb pöörduda usaldusväärse täiskasvanu poole (nt politseinik, õpetaja), nimetab hädaabinumbrit 112.	Teab, kuidas turvaliselt käituda (nt ohtude ennetamine ja märkamine) ja kirjeldab, millal tuleb helistada hädaabinumbril ning millist infot helistades edastada.	Oskab ebameeldivates või ebaturvalistes olukordades turvaliselt käituda ning vajadusel abi kutsuda.
Tervis ja keskkond	Teab, et värske õhk, liikumine ja tervislik toit on kasulikud ja oskab neid oma enesetundega seostada.	Nimetab tervist toetavaid tegevusi keskkonnas (nt värskes õhus viibimine, puhtas vees ujumine).	Teab, milline keskkond, tegevus või käitumine aitab tervist hoida ja milline kahjustab.	Oskab kirjeldada, kuidas ümbritsev keskkond ja inimeste käitumine võib mõjutada tervist ning teab, kuidas oma tervist hoida.
Hammaste tervis	Teab, et hambaid peab pesema ja nimetab hammaste hooldamise vahendeid.	Nimetab hammaste jaoks kasulikke ja kahjulikke toiduaineid ning oskab selgitada, miks ja kuidas tuleb hambaid pesta.	Nimetab hammaste tervise jaoks vajalikke tegevusi (hammaste pesemine, tervislik toitumine, hambaarsti juures käimine).	Oskab selgitada, mida on vaja teha selleks, et hoida hammaste tervist.
Isiklik hügieen	Teeb hügieenitoiminguid (nt käte pesu, nuuskamine) täiskasvanu suunamisel ja vajadusel abiga.	Teab vajalikke hügieenitoiminguid ning teeb neid iseseisvalt täiskasvanu meeldetuletusel.	Selgitab hügieenitoimingute vajalikkust ja järgib igapäevaseid hügieeniharjumusi iseseisvalt.	Oskab selgitada, miks on oluline järgida igapäevaelus isikliku hügieeni põhimõtteid.
Inimese mõju keskkonnale: loodushoid, säästev areng	Hoiab täiskasvanu juhendamisel lihtsate tegevuste kaudu keskkonda (nt sorteerib prügi).	Teab, miks on vaja loodust hoida ja osaleb keskkonnasäästlikes tegevustes.	Selgitab, millised tema teod võivad mõjutada keskkonda ja miks on oluline loodust hoida ning mis juhtub, kui seda mitte teha.	Märkab ja kirjeldab enda ja teiste tegevuse mõju keskkonnale ning käitub keskkonda säästvalt.
Kodukoha eripära ja loodus	Kirjeldab täiskasvanu suunamisel oma kodukoha loodust ja tunneb jalutuskäigul ära tuttavaid kohti.	Nimetab konkreetseid looduselemente oma kodukohas (nt meie kodu lähedal on järv, seal on suured puud).	Tunneb ja nimetab kodukoha loodusobjekte (nt Emajõgi, Munamägi), loomi, taimi ja mõisteid (nt linn, küla, mets, park, meri).	Tunneb oma kodukoha eripära ja oskab kirjeldada kodukoha loodust.

Alavaldkond	3–4 a	4–5 a	5–6 a	6–7 a
Looduse sõltuvus ajatsüklitest	Nimetab täiskasvanu juhendamisel ööpäeva osasid (hommik, lõuna, õhtu, öö) ja kirjeldab nendega seotud tegevusi ning tutvub erinevate aastaegadega.	Eristab ja nimetab ööpäeva osasid ja aastaagu, seostab neid mõne tüüpilise loodusnähtuse ja tegevusega (nt sügisel lehed langevad ja me riisume lehti).	Kirjeldab loodust ja inimeste tegevusi erinevates ajatsüklites: ööpäev, aastaring.	Oskab kirjeldada loodust ja inimeste tegevusi erinevates ajatsüklites.
Loodusnähtused	Nimetab erinevaid ilmastikunähtusi (nt sajab vihma, tuul puhub) ja mõningaid aastaajale omaseid tunnuseid täiskasvanu suunamisel.	Kirjeldab täiskasvanu toel aastaagu seoses ilmastiku- ja loodusnähtustega.	Kirjeldab erinevaid ilmastikunähtusi ning oskab neid seostada aastaegadega.	Oskab kirjeldada loodusnähtusi ja selgitada ilmastikunähtuste sõltuvust aastaegadest.
Ohud seoses keskkonnaga	Arutleb täiskasvanu juhendamisel ohtlike olukordade üle looduskeskkonnas (nt ohud metsas, veekogudel).	Nimetab tegevusi, mis võivad olla ohtlikud nii loodus- kui tehiskeskkonnas (nt ujumine täiskasvanu järelevalveta, rattasõit kiivrita).	Oskab nimetada, mida tuleb teha ohutuse tagamiseks erinevates keskkondades.	Oskab kirjeldada võimalikke ohte seoses keskkonnaga, erinevate tegevustega ja olukordadega.
Liiklus	Nimetab liiklusvahendeid ja tunneb ära tuttavaid liiklusmärke (nt valgusfoor, ülekäigurada) ning selgitab täiskasvanu abiga nende tähendust.	Arutleb ohtude ja ohtlike olukordade üle tänaval ning teab mõningaid liiklusreegleid (nt sõiduteed ületades tuleb peatuda, vaadata, veenduda).	Selgitab käitumisreegleid tänaval ja teab, et liikluses tuleb olla tähelepanelik ja ettevaatlik ning käitub ohutult erinevates liiklusolukordades.	Oskab liikluses ohutult käituda.
Tervislik toitumine	Arutleb täiskasvanu abiga, miks juur- ja puuviljad on kasulikud.	Nimetab, mis on tervisele kasulikud ja kahjulikud söögid ja joogid (sh vee tähtsus).	Teab ja oskab selgitada, milliseid toiduaineid on vaja iga päev süüa rohkem ja milliseid vähem, et olla terve.	Oskab kirjeldada, tervisliku ja mitmekesise toitumise põhimõtteid ning teab, miks need on olulised tervise hoidmisel.
Tervise väärtustamine	Arutleb täiskasvanu abiga, miks on uni ja liikumine vajalik.	Nimetab tervist hoidvaid tegevusi (tervislik toitumine, kehaline aktiivsus, uni, puhkus).	Teab ja selgitab, miks uni, puhkus ja liikumine mõjutavad tervist.	Oskab selgitada, miks piisav puhkamine, uni ja kehaline aktiivsus on olulised tervise hoidmisel.
Kiusamisvaba käitumine	Arutleb täiskasvanu juhendamisel, miks löömine, narrimine või halvasti ütlemine ei ole lubatud.	Mõistab täiskasvanu toel, et teiste inimeste suhtes tuleb olla salliv ja tunneb ära kiusamiskäitumise.	Teab, et vägivald ja kiusamine on vale, ning oskab ennetada, märgata ja vajadusel abistada.	Oskab kirjeldada, miks vägivald ja kiusamine ei ole lubatud käitumine.

Alavaldkond	3–4 a	4–5 a	5–6 a	6–7 a
Raha	Arutleb täiskasvanu juhendamisel, mis on raha ja milleks seda kasutatakse.	Teab, et täiskasvanud käivad tööl raha teenimiseks ja arutleb, et raha eest saab osta vajalikke asju (nt toit, riided) ning õpib mängudes raha kasutamist.	Selgitab raha kasutamise otstarvet – et see on mõeldud asjade ostmiseks, teenuste eest tasumiseks ja mõistab raha väärtust (nt seda peab koguma või säästma).	Oskab selgitada raha otstarvet.
Digiturvalisus	Nimetab täiskasvanu juhendamisel kodus ja lasteaias kasutatavaid digiseadmeid (nt arvuti, telefon) ja teab mõningaid ohtusid nende kasutamisel.	Arutleb täiskasvanu suunamisel digikäitumise reeglite üle (nt piiratud aeg ekraani vaatamiseks, võõrastele ei ütle oma nime).	Teab, kuidas digitehnoloogiat eesmärgipäraselt kasutada (nt õppimiseks, joonistamiseks), nimetab mõningaid ohte digikeskkonnas (nt isikliku info jagamine, tundmatute linkide avamine).	Teab digitehnoloogia ja interneti turvalise ja eesmärgipärase kasutamise põhimõtteid ning oskab nimetada ohtusid digikeskkonnas.
Digivahendite kasutamine	Kasutab koos täiskasvanuga lihtsamaid robotikaseadmeid ning oskab neid hoida.	Kasutab täiskasvanu juhendamisel digivahendeid, täidab lihtsaid ülesandeid (nt foto tegemine, äpi avamine) ja suudab programmeerida lihtsamaid robotikaseadmeid.	Oskab digivahendeid, sh robotikaseadmeid, kasutada konkreetse eesmärgiga, iseseisvalt, paaris või väikerühmas järgides kokkulepitud reegleid.	Oskab digivahendeid eesmärgipäraselt, heaperemehelikult ja loovalt kasutada ning juhtida lihtsamaid robotikaseadmeid.

2.6.3.2 Keel ja kõne

Alavaldkond	3–4 a	4–5 a	5–6 a	6–7 a
Kirjalik kõne	Tunneb täiskasvanu rõhutatud hääldamise järgi kuulmise teel ära hääliku häälikute reas, nimetab üksikuid tähti ja tunneb kirjapildis ära oma nime.	Tunneb kuulates iseseisvalt ära hääliku häälikute reas ja sõnades (v.a häälikuühendites), häälib täiskasvanu abiga lihtsamaid sõnu ning tunneb ära ja nimetab tuttavamaid tähti.	Määrab hääliku asukoha (alguses, keskel, lõpus) häälikuühendita sõnas, teab enamikku tähti ning loeb üksikuid sõnu kindlas situatsioonis (nt poe- ja tänavanimed, sildid).	Tunneb tähti, suudab lugeda kokku 1–2-silbilisi sõnu.
Kirjalik kõne	Matkib lugemist ja kirjutamist erinevatel viisidel või vahenditega.	Kirjutab üksikuid talle tuttavamaid tähti ja oma nime.	Oskab kirjutada enamikke joonistähti ja täiskasvanu juhendamisel üksikuid tuttavaid sõnu.	Oskab kirjutada 1–2-silbilisi lihtsamaid sõnu õigesti järjestatud ühekordsete joonistähedega.
Hääldamine	Hääldab õigesti enamikku emakeele häälikuid (v.a r-häälik) ja lihtsamatest häälikutest koosnevaid konsonantühendeid (-nt, -lt, -mp jne).	Hääldab õigesti kõiki emakeele häälikuid ja 3–4-silbilisi tuttava tähendusega sõnu.	Kordab järele ja hääldab õigesti kõiki emakeele häälikuid ja tuttava tähendusega sõnu.	Oskab oma kõnes ning etteöeldud sõnade kordamisel hääldada õigesti kõiki emakeele häälikuid.
Sõnavara	Kasutab igapäevases suhtluses tuttavaid sõnu, sh liitsõnu ja moodustab kahe- kuni kolmesõnalisi lauseid.	Laiendab oma sõnavara (vastandsõnad, omadussõnad jne) ja kasutab seda lihtsates lausetes igapäevases suhtluses.	Kasutab keerukamaid lauseid, moodustab vajaduse korral sõnu uudsete objektide, nähtuste või tegevuste tähistamiseks (nt nuga õuna koorimiseks – õunanuga).	Valdab suhtlemiseks piisavat sõnavara ja suudab vajadusel ise sõnu moodustada.
Suhtlemine	Algatab ise aktiivselt suhtlust ning suhtleb meelsasti eakaaslastega koostegEVuses.	Algatab ja jätkab täiskasvanuga dialoogi ka väljaspool situatsiooni, vahetab vesteldes muljeid oma kogemuste põhjal ning esitab küsimusi (nt Miks ta nii tegi? Kuidas teha?).	Püsib enda või teiste algatatud teemas, vajaduse korral kohaneb teemamuutustega.	Tuleb toime nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega suhtlemisel, arvestab kaassuhtleja ja suhtlemise paigaga.
Suhtlemine	Jutustab täiskasvanu abiga pildiseeria järgi, öeldes iga pildi kohta ühe lausungi.	Jutustab täiskasvanu vähese abiga nähtust, tehtust ja möödunud sündmustest 3–5 lausungiga (nt mida ta tegi kodus pühapäeval).	Jutustab pildi või kogemuse põhjal seotud lausungitega, kasutades sidesõnu.	Oskab jutustada pildi, kuulnud teksti või oma kogemuse alusel, anda edasi põhisisu ja olulised detailid ning vahendada seejuures oma ja teiste tegelaste tundeid.

Alavaldkond	3–4 a	4–5 a	5–6 a	6–7 a
Suhtlemine	Reageerib täiskasvanu lihtsamatele juhistele.	Saab täiskasvanu abiga aru kuuldust ning oskab sellele sobivalt reageerida.	Saab aru kuuldu peamisest sisust, oskab sellele reageerida ja sobivalt vastata.	Saab aru kuuldu sisust ja suudab sellele sobivalt reageerida.
Suhtlemine	Püüab oma mõtteid ja soove väljendada täiskasvanu suunavate küsimuste abil.	Suudab oma mõtteid väljendada lihtsate lausetega tuttavates olukordades.	Räägib oma kogemustest ja tähelepanekutest, väljendades oma mõtteid arusaadavalt.	Oskab oma mõtteid suulises kõnes edasi anda.
Suhtlemine	Kasutab kõnes eri tüüpi lihtlauseid (sh koondlauseid).	Kasutab kõnes lihtsamaid põimlauseid.	Kasutab kõnes põimlauseid ja lihtsamaid liitlauseid.	Kasutab kõnes aktiivselt liitlauseid.
Suhtlemine	Loeb täiskasvanu abiga lihtsamaid liisusalme.	Loeb peast liisusalme/luuletusi.	Teab peast mõnda eestikeelset laulu või luuletust.	Teab peast emakeelseid luuletusi ja laule.

Eesti keelt teise keelena kõneleva lapse eeldatavad tulemused vanuseti

3–4 a	4–5 a	5–6 a	6–7 a
Saab aru tuttavatest eestikeelsetest sõnadest.	Saab aru lihtsamatest õpitud sõnadest ja väljenditest, mõistab nende tähendust.	Saab aru õpitud sõnadest ja väljenditest, mõistab nende tähendust ning kasutab neid igapäevasuhtluses eakaaslaste ja täiskasvanutega.	Mõistab tuttavatel teemal ja igapäevasuhtluses kasutatavat eesti keelset kõnet.
Kordab järele lihtsamaid igapäevaelus kasutatavaid sõnu ja lausungeid (nt mängin palli, panen riidesse).	Kordab järele õpitud sõnu ja lausungeid ning kasutab neid tuttavate esemete, tegevuste ja omaduste nimetamiseks.	Saab aru õppe- ja kasvatustegevuse käigus omandatud sõnade tähendusest ja väljendab end lihtsamate keeleliste konstruktsioonide abil.	Tunneb ära ja mõistab õppe- ja kasvatustegevuse käigus omandatud sõnu ja keelelisi konstruktsioone ning kasutab neid oma kõnes.
Õpib täiskasvanu suunamisel, vajadusel viibete, žestide abil aru saama lihtsatest korraldustest, mis on igapäevategevustega seotud (nt hakkame sööma, läheme õue).	Saab aru täiskasvanu toel (viiped, žestid) ja reageerib lihtsatele korraldustele.	Mõistab eesti keelse korralduse sisu ja reageerib sellele vastavalt. Vajadusel toetatakse lapse mõistmist žesti või viipega.	Saab aru õpitud sõnavara piires korraldusest, mis on vajadusel žesti või viipega toetatud, ja toimib vastavalt.
Õpib aru saama igapäevategevustega seotud küsimustest täiskasvanu toel.	Saab aru igapäevategevusega seotud küsimustest ning püüab täiskasvanu toel omandatud sõnavara piires neile vastata.	Saab aru lihtsast küsimustest ning proovib neile iseseisvalt vastata, kasutades lihtsamaid grammatilisi konstruktsioone.	Saab aru lihtsast küsimusest ning vastab õpitud sõnavara ja grammatiliste konstruktsioonide piires.

3–4 a	4–5 a	5–6 a	6–7 a
Saab aru üksikutest viisakusväljenditest (tere, palun, aitäh).	Kasutab täiskasvanu suunamisel üksikuid viisakusväljendeid.	Kasutab õpitud viisakusväljendeid, vajadusel täiskasvanu meeldetuletamisel.	Kasutab kõnes sobivaid eestikeelseid viisakusväljendeid.
Proovib hääldada täiskasvanu abiga üksikuid lihtsamaid sõnu.	Hääldab täiskasvanu abiga lihtsamaid sõnu.	Kordab täiskasvanu juhendamisel võrdleva hääldamise abil ja vajadusel žesti või viipega toetatud lihtsamaid, erineva häälikupikkusega sõnu.	Suudab korrata võrdleva hääldamise abil ja vajadusel žesti või viipega toetatud erineva häälikupikkusega sõnu.
Tunneb täiskasvanu rõhutatud hääldamise järgi kuulmise teel ära hääliku häälikute reas ja tutvub eesti tähtedega (nt klotsidel, õppemängudes, „rääkivatel seintel”).	Tunneb kuulates iseseisvalt ära hääliku häälikute reas ja sõnades (v.a häälikuühendites), häälib täiskasvanu abiga lihtsamaid sõnu ning tunneb ära üksikuid tähti ja kirjapildis oma nime.	Määrab hääliku asukoha (alguses, keskel, lõpus) häälikuühendita sõnas, teab enamikku tähti ja loeb üksikuid sõnu.	Tunneb eesti keele tähestikku, suudab kokku lugeda 1–2-silbilisi sõnu.
Matkib üksikute eestikeelsete tähtede kirjutamist erinevatel viisidel või vahenditega.	Kirjutab täiskasvanu toel üksikuid talle tuttavaid eestikeelseid tähti.	Kirjutab enamikku joonistähti ja täiskasvanu juhendamisel üksikuid tuttavaid sõnu, sh oma nime.	Oskab kirjutada vähemalt 1–2-silbilisi lihtsamaid sõnu õigesti järjestatud ühekordsete joonistähtedega.
Õpib täiskasvanu suunamisel üksikuid lihtsamaid eestikeelseid laule ja liisusalme koos liigutustega.	Kordab täiskasvanule järgi lihtsamaid eestikeelseid laule või luuletusi.	Teab peast mõnda tuttavamat eestikeelset laulu või luuletust.	Teab peast eestikeelseid luuletusi ja laule.

2.6.3.3 Matemaatika

Alavaldkond	3–4 a	4–5 a	5–6 a	6–7 a
Hulga mõiste ja võrdlemine	Otsustab, kas ese kuulub või ei kuulu moodustatud hulka.	Rühmitab esemeid kahe erineva tunnuse järgi (nt värv ja kuju).	Rühmitab ja nimetab hulga erinevaid ja ühiseid tunnuseid.	Oskab määrata esemete hulga ühiseid tunnuseid ja jaotada esemeid hulkadesse, arvestades samaaegselt kahte tunnust.
	Moodustab sarnaste tunnuste alusel paarid ja võrdleb neid.	Võrdleb esemete hulki ning otsustab, mida on rohkem, vähem või võrdselt.	Võrdleb hulki kasutades mõisteid ja tutvub märkidega rohkem kui ($>$), vähem kui ($<$) ja võrdselt ($=$).	Oskab võrrelda hulki, kasutades mõisteid rohkem, vähem, võrdselt.
Loendamine, numbrite tundmine ja arvutamine	Loendab 5 piires ja tunneb arvude rida 5ni.	Tutvub arvude ja numbrimärkidega 10ni ja kirjutab neid näidise järgi.	Loendab 12 piires, teab arvude rida 12ni, tunneb ja kirjutab numbrimärke ning nimetab antud arvule eelnevat/järgnevat arvu.	Oskab 12 piires loendamise teel kindlaks teha esemete arvu, teab arvude 1–12 järjestust, tunneb numbrimärke ning oskab neid kirjutada.
	Mängib koos täiskasvanuga mängu, mis toetavad liitmisest ja lahutamisest aru saamist läbi praktilise kogemuse (nt klotsidest torni ehitamine, poemäng).	Saab aru, et pärast juurde lisamist on esemeid rohkem ja pärast äravõtmist vähem.	Paneb kokku kahe hulga esemed ja liidab ning võtab ühest hulgast esemeid ära ja lahutab.	Oskab liita ja lahutada viie piires ning tunneb märke $+$, $-$, $=$.
	Kuulab täiskasvanu matemaatilist jutukest, mis on illustreeritud näitlike vahenditega ja püüab sellest aru saada.	Koostab koos täiskasvanuga lihtsa matemaatilise jutu kahest hulgast.	Koostab lühikese matemaatilise jutukese kahe hulga kohta (nt „Mul oli 3 õuna, andsin 1 ära“).	Oskab koostada kahe esemete hulga järgi matemaatilisi jutukesi.
Suurused ja mõõtmine, ühikud	Võrdleb kahte eset suuruse (suurem – väiksem), pikkuse (pikem – lühem), laiuse (laiem – kitsam) järgi ning kasutab lihtsamaid mõisteid.	Võrdleb ja järjestab 3 eset suuruse, pikkuse, laiuse ja kõrguse järgi ning kasutab vastavaid mõisteid.	Järjestab kuni 5 eset suurustunnuse järgi, leiab vaadeldavast objektist silma järgi suurema - väiksema - sama suure ning kontrollib objekte kõrvutades.	Oskab järjestada kuni viite eset suuruse järgi (pikkus, laius, kõrgus jm).
	Tunneb igapäevaelus ära münte ja rahatähti ning kasutab neid mängudes.	Teab, et rahaga saab asju osta ja mõisteid „sent” ja „euro” ning kasutab võrdlemisel mõisteid „kergem” ja „raskem”.	Seob rahasumma kogustega, oskab lihtsamat summat kokku arvutada (nt poemäng) ning tutvub mõõtühikutega (meeter,	Teab enamkasutatavaid raha- ning mõõtühikuid (euro, sent, meeter, liiter, kilogramm) ja seda, kuidas ning kus neid ühikuid kasutatakse.

Alavaldkond	3–4 a	4–5 a	5–6 a	6–7 a
			liiter, kilogramm) ja nende kasutamisevõimalustega.	
	Tunneb mängus mõõtmise teel ära erineva pikkusega esemed (nt pikk, lühike).	Mõõdab täiskasvanu toel esemete pikkust nööri või muu vahendiga.	Mõõdab esemete pikkust kokkulepitud mõõtühikuga (nt pulk, samm) ja võrdleb tulemusi.	Oskab mõõta esemete pikkust kokkulepitud mõõtühikuga (samm, pulk, nöör vms).
Geomeetrilised kujundid ja mustrid	Eristab ringi, kolmnurka ja nelinurka ning leiab kujunditega sarnaseid esemeid lähiümbrusest.	Nimetab ja leiab tasapinnalisi kujundeid (ring, kolmnurk, nelinurk), kirjeldab erinevate nelinurkade (ruudu ja ristküliku) sarnasusi ja erinevusi.	Tutvub ruumiliste kujunditega kera ja kuup ja märkab sarnasusi ja erinevusi tasapinnaliste kujunditega (ring, nelinurk).	Tunneb ära ringi, kolmnurga, nelinurga, kera ja kuubi ning oskab neid kirjeldada.
	Jätkab õpetaja antud mustrit (nt punane-sinine-punane nupp).	Loob ja jätkab mustreid erinevate vahenditega (nt looduslikud materjalid, värvilised esemed).	Loob ja jätkab mustreid, rütme ning märkab neid ümbritsevas keskkonnas (nt põrandaplaadid on kollane-roheline-kollane-roheline, jalajäljed lumel).	Märkab ümbritsevas keskkonnas mustreid, rütme ja kordusi, oskab neid loogiliselt jätkata ja luua.
Orienteerumine ajas	Kasutab täiskasvanu toel mõisteid: täna, homme, eile.	Kasutab tuttavates olukordades mõisteid: täna, eile, homme, praegu, enne.	Teab, kasutab ja eristab mõisteid: eile, täna, homme, enne, praegu, varem – hiljem, noorem – vanem.	Oskab kasutada õigesti mõisteid eile, täna, homme, enne, praegu, varem-hiljem, noorem-vanem.
	Kordab täiskasvanu järgi nädalapäevade nimetusi ja leiab aastaegadele iseloomulikke tunnuseid (nt piltidel, vestluses vm).	Nimetab täiskasvanu toel ja kirjeldab erinevaid aastaagu, nädalapäevi õiges järjestuses ning tutvub kuude nimetustega.	Teab aastaegade ja nädalapäevade järjestust ning seostab kuid aastaagadega.	Oskab nimetada nädalapäevi, kuid, aastaagu õiges järjestuses.
	Kirjeldab aastaaga, millal on tema sünnipäev (nt siis, kui lumi on maas; siis, kui puude lehed lähevad kollaseks).	Teab, millisel aastaajal on tema sünnipäev ja täiskasvanu toel nimetab oma sünnikuud.	Nimetab oma sünnipäeva ja kuud, kasutades vajadusel abivahendeid (nt sünnipäevapuu, kalender).	Oskab nimetada oma sünnikuud ja -päeva.
	Märkab täiskasvanu toel kella liikumist, seostab teatud tegevusi kindla kellaajaga.	Mõistab täiskasvanu toel, et kella suur seier (üleval) näitab täistundi ja tuvastab täistunni kellaaja analoogkellal.	Tuvastab kellal täistundi (analoog- ja digitaalkellal) ja nimetab seda õigesti.	Oskab määrata kellaega täistundides.

Alavaldkond	3–4 a	4–5 a	5–6 a	6–7 a
Orienteerumine ruumis, õuealal ja paberil	Kasutab täiskasvanu toel lihtsaid ruumilisi mõisteid: peal, all, ees, taga igapäevastes mängudes ja tegevustes.	Määrab enda asukohta teiste laste ja asjade suhtes (nt seisan sõbra taga, olen laua ees), ning täiskasvanu toel vasakut ja paremat poolt.	Määrab eseme (nt robotika vahendi) asukohta teise eseme suhtes ruumis, õuealal (nt GPS kunst) ja paberil kasutades mõisteid all, peal, kohal, keskel, äärel, vasakul, paremal.	Orienteerub ruumis, õuealal ja paberil ning oskab määrata eseme asukohta teise eseme suhtes – all, peal, kohal, keskel, äärel, vasakul, paremal.

2.6.3.4 Kunst

Alavaldkond	3–4 a	4–5 a	5–6 a	6–7 a
Ümbritseva kujutamine	Leiab täiskasvanu juhendamisel lähimast ümbrusest üksikuid detaile ja objekte ning kujutab neid lihtsustatult.	Leiab täiskasvanu juhendamisel lähimast ümbrusest detaile ja objekte ning püüab neid omavahel seostada ja kujutada.	Leiab lähimast ümbrusest detaile ja objekte ning kujutab neid vabalt ja isikupäraselt.	Oskab leida ümbritseva vaatlemisel detaile, objekte ja nendevahelisi seoseid ning kujutab ümbritsevat vabalt valitud ja isikupärasel viisil.
Kunstitehnikad, -materjalid ja -vahendid	Kasutab lihtsaid kunstivahendeid (nt värvipliiats, pintsel, savi).	Katsetab täiskasvanu juhendamisel erinevaid kunstmaterjale ja väljendab ennast kunstitöö kaudu.	Oskab täiskasvanu juhendamisel mitmekülgseid kunstitehnikaid, -materjale ja -vahendeid kasutades väljendada meeleolusid ja kujutluspilte.	Oskab mitmekülgseid kunstitehnikaid, -materjale ja -vahendeid kasutades väljendada meeleolusid ja kujutlusvõimet.
Vahendite ja võtete kasutamine	Kasutab etteantud vahendeid täiskasvanu suunamisel.	Teab, kuidas erinevaid vahendeid ohutult ja sihipäraselt kasutada.	Valib sobivad vahendid ning kasutab neid ohutult ja sihipäraselt.	Kasutab erinevaid vahendeid ja võtteid ohutult ning sihipäraselt.
Oma ja kaaslaste kunstitööd	Kirjeldab täiskasvanu suunamisel oma kunstitööd lühidalt ja nimetab kujutatud objekte.	Jutustab täiskasvanu suunamisel oma kunstitööst ja õpib väljendama oma arvamust kaaslaste kunstitööde kohta.	Kirjeldab oma töö protsessi, selgitab valikuid ning avaldab teiste tööde suhtes heatahtlikult arvamust.	Oskab esitleda oma kunstitööd ja arutleda kaaslaste kunstitööde üle.
Eseme kaunistamine	Kaunistab eseme täiskasvanu valitud vahendite (nt šabloon, tempel vm) ja juhendamise abil.	Kavandab ja kaunistab eseme täiskasvanu suunamisel.	Kavandab, valib vahendid ja kaunistab eseme iseseisvalt.	
Ühistöö	Teeb täiskasvanu juhendamisel kaaslastega ühistööd.	Jagab töövahendeid kaaslastega ja osaleb ühises kunstitöös.	Teeb iseseisvalt tööd rühmas, järgides kaaslastega ühises kunstitöös kokkuleppeid.	Oskab kavandada ja teostada kaaslastega ühist kunstitööd.
Kunstiteoste vaatlemine	Räägib täiskasvanu suunamisel kunstitööst.	Vaatleb kunstitöid ja jutustab teosest täiskasvanu suunamisel.	Arutleb nii enda kui ka teiste kunstitööde üle, suhtudes kaaslaste töödesse heasoovlikult.	Vaatleb kunstiteoseid ja oskab kogetust vestelda.
Õpi- ja kasvukeskkonna kujundamine	Kaunistab täiskasvanu abiga rühmaruumi.	Valib täiskasvanu suunamisel kaunistuse tegemiseks vahendid ja paigutab need rühmaruumi.	Oskab iseseisvalt kavandada ja valida kunstivahendid õpi- ja kasvukeskkonna kujundamiseks.	Kasutab kunsti õpi- ja kasvukeskkonna kujundamisel.

Alavaldkond	3–4 a	4–5 a	5–6 a	6–7 a
Digitaalne sisu	Tunneb ära tuttavad digiseadmed, kasutab neid koos täiskasvanuga.	Pildistab või filmib täiskasvanu juhendamisel.	Oskab kasutada digiseadmeid iseseisvalt, tehes pilti, videot või salvestades heli.	Oskab luua digitaalset sisu (näiteks foto, heli, video).

2.6.3.5 Muusika

Alavaldkond	3–4 a	4–5 a	5–6 a	6–7 a
Laulmine ja muusika kuulamine	Huvitub laululistest tegevustest (plaksutab, teeb kaasa kokkulepitud liigutusi), laulab täiskasvanuga kaasa üksikuid fraase ja laululõike.	Laulab peast lihtsamaid õpitud laule rühmaga samas tempos.	Laulab teistega koos ja samas tempos õpitud eakohaseid laule, kasutades loomulikku häält.	Oskab laulda eakohaseid laule kaaslastega ja üksi.
	Tunneb rõõmu kuulatavast laulust või muusikapalast ja reageerib muusikale emotsionaalselt (nt plaksutab, kõigutab keha).	Väljendab emotsionaalselt kuulatud muusikas tajutud eristuvaid meeleolusid liigutuste ja liikumisega, tunneb kuulmise järgi ära õpitud laulu.	Teab muusikalisi põhimõisteid: aeglane – kiire, kõrge – madal, vali – vaikne, rõõmus – kurb ja oskab nende kaudu kuulatud muusikat iseloomustada.	Suudab laulu või muusikapala tähelepanelikult kuulata ning kuulatud muusikat iseloomustada.
	Tunneb ära ja imiteerib looma- ja linnuhääli.	Eristab kõla järgi õpitud pille (nt kõlapulgad, tamburiin, marakas).	Eristab muusikat kuulates enamlevinud pille (nt klaver, viiul, flööt).	Eristab tämbri ja kõla järgi õpitud pille.
Pillimäng	Mängib kehapillil (plaksud, patsud) ja lihtsamatel pillidel (nt marakas, rütmimuna, kelluke) täiskasvanuga kaasa, eristades kiiret ja aeglast rütmi.	Mängib rütmipille (nt kõlapulgad, tamburiin, kuljused) muusika kuulamise, liikumise ja laulmise saateks.	Mängib õpitud pillidel rütmisaateid lasteriimidele ja -lauludele õige hoiu ja mänguvõtetega, ansamblimängus osaledes alustab ja lõpetab koos teistega, mängib nendega ühes tempos.	Oskab mängida eakohastel pillidel õpitud lauludele, riimidele ja instrumentaalpaladele lihtsaid kaasmänge üksi ja koos kaaslastega.
Muusikalis-rütmiline liikumine	Liigub koos täiskasvanuga, reageerides muusika eristuvatele vormiosadele (jooks, kõnd, seisak).	Juhindub muusika meeleolust ja rütmist ning püüab liikumisel nendega arvestada.	Arvestab liikumisel muusika meetrumiga, muudab liikumist muusikaosade ja muusikaliste väljendusvahendite vaheldumise põhjal (tempo, dünaamika, register).	Oskab liikuda vastavalt muusika rütmile ja meeleolule.
	Sooritab lihtsaid tantsuliigutusi (keerutus kohapeal, poolkükk, kand- ja varvasastak, rõhksamm, liigutused ülakeha ja kätega) täiskasvanu ettenäitamisel.	Tantsib, kasutades eakohaseid tantsuelemente (liikumised ringis, kolonnis, paarilisega keerutamine), osaleb laulumängudes.	Esitab õpitud tantse, kasutades eakohaseid tantsuelemente (nt hüpakamm, liikumised paarilisega).	Oskab tantsida eakohaseid tantse üksi ja koos kaaslastega.

Alavaldkond	3–4 a	4–5 a	5–6 a	6–7 a
	Juhindub oma liikumise valikul muusika iseloomust ja täiskasvanu ettenäitamisest.	Väljendab muusika meeleolu liikumise kaudu.	Imiteerib ja katsetab loovaid liikumisi, kasutades erinevaid vahendeid ja arvestades muusika meeleoluga.	Oskab väljendada ennast loovalt muusikalis-rütmilise liikumise kaudu, kasutades liikumisel erinevaid liigutusi, tantsusamme, vahendeid.

2.6.3.6 Liikumine

Alavaldkond	3–4 a	4–5 a	5–6 a	6–7 a
Keskendumine kehalisele tegevusele	Suudab keskenduda tuttavale ja huvipakkuvale kehalisele tegevusele täiskasvanu suunamisel.	Suudab keskenduda ja sooritada uudseid kehalisi tegevusi täiskasvanu suunamisel.	Suudab lühiajaliselt pingutada ja keskenduda kehalisele tegevusele ning seda lõpule viia.	Suudab pingutada ja keskenduda sihipärasele kehalisele tegevusele.
Ohutus- ja mängureeglid	Tunneb liikumisel ja mängimisel mõningaid ohutusreegleid, kuid vajab täiskasvanu suunamist ja positiivset eeskju.	Tunneb ja osaliselt järgib liikumisel ja mängimisel reegleid, kuid vajab veel juhendamist ja tuge.	Liikumistegevuses ja mängimisel järgib ohutus- ja mängureegleid, suudab juba teha arukamaid valikuid mänguks ja liikumiseks.	Peab liikumisel ja mängimisel kinni üldistest ohutus- ja mängureeglitest, valib liikumiseks ja mängudeks sobivad paigad ja vahendid.
Põhiliikumised	Sooritab põhiliikumisi õpitud harjutustes ja mängudes (põhiliikumisoskused alles arenevad ja kujunevad).	Sooritab põhiliikumisi sujuvalt aktiivses tegevuses ja mängudes.	Sooritab põhiliikumisi sihipäraselt aktiivses tegevuses ja mängudes.	Sooritab põhiliikumisi pingevalt nii, et liigutused on koordineeritud.
Kehalised võimed	Teeb tasakaalu, painduvust ja kiirust arendavaid harjutusi ja tegevusi.	Suudab sooritada tasakaalu, painduvust ja osavust arendavaid harjutusi ja tegevusi.	Suudab täpsemalt juhtida liigutusi ja kombineerida erinevaid liikumiselemente, sooritada kestvamaid tegevusi, painduvust, tasakaalu, kiirust ja jõudu arendavaid harjutusi ning tegevusi.	Oskab sooritada osavust, vastupidavust, painduvust, tasakaalu, kiirust ja jõudu arendavaid harjutusi ning tegevusi.
Tasakaal	Suudab kõndida lühikest maad (nt 2–3 m) kitsal rajal, seista ühel jalal mõned sekundid.	Suudab säilitada tasakaalu lühikest aega paigal olles ning liikuda piiratud pinnal ja liikumise ajal hoida kehaasendit (k.a kelgutamisel, suusatamisel, tõukerattaga sõitmisel vm).	Suudab seista ühel jalal ja oskab sooritada lihtsaid tasakaaluasendeid; suudab kõndida kitsal rajal enesekindlalt ja sujuvalt. Suudab hoida tasakaalu vahendil liikudes (nt kelgul, suuskadel, tõuke- või jalgrattal).	Suudab säilitada tasakaalu paigal olles ja liikumisel.
Harjutuste sooritamine	Sooritab harjutusi õpetaja sõnalise seletuse ja ettenäitamise järgi.	Sooritab harjutusi õpetaja sõnalise seletuse järgi ja püüab ise lihtsaid liigutusi või harjutusi ette näidata.	Sooritab harjutusi õpetaja selgituste järgi ja julgeb ka kaaslastele liigutusi ja harjutusi ette näidata.	Oskab sooritada harjutusi õpetaja selgituste järgi ja ise harjutusi ette näidata.

Alavaldkond	3–4 a	4–5 a	5–6 a	6–7 a
Rütmiliikumine	Teeb lihtsaid liigutusi muusika järgi.	Teeb lihtsaid rütmilisi liikumisi (nt plaks-plaks-hüpe).	Tunneb ja järgib lihtsat rütmi (nt korduavad mustrid, tempovahetus), kasutab lihtsaid tantsusamme üksi ja rühmas tantsides.	Oskab sooritada koos kaaslasega rütmiliikumisi.
Liikumine rütmis	Reageerib lihtsatele rütmidele ja liikumisjuhistele (nt muusika järgi liikuma jääda või liikuda aeglasemalt/kiiremini).	Jälgendab liikumisega erinevaid rütme, lihtsa muusika või plaksutuse saatel (nt kõnnib ühtlases tempos, kui kuuleb plaksutust) ja muudab liikumisviisi rütmimuutusel.	Eristab aeglast ja kiiret rütmi ning kohandab oma liikumist vastavalt.	Oskab liikuda vastavalt rütmile ühtlase ja vahelduva tempoga.
Vahendite kasutamine	Kasutab erinevaid vahendeid (näiteks pallid, rätikud, rõngad, suusad, kelgud jne) loovalt ja katsetades, mitte veel sihipäraselt.	Kasutab erinevaid vahendeid (näiteks pallid, rätikud, rõngad, suusad, kelgud jne) juba sihipärasemalt (nt viskab palli soovitud suunas, suudab rõngast keerutada).	Kasutab vahendeid iseseisvalt, mitmekesisemalt ja loovalt (nt suudab visata palli sihtmärki, veeretada ja keerutada rõngast, kelgutada turvaliselt).	Oskab kasutada liikumisel erinevaid vahendeid.
Liikumis- ja sportmängud	Mängib täiskasvanu juhendamisel lihtsaid mängu, kus on liikumist ja vähem kindlaid reegleid.	Mängib lihtsamaid liikumismänge, kus on 1–2 reeglit. Sportlikke elemente (nt viskamine, hüppamine, jooksmine) rakendab mängus sihipärasemalt.	Mängib mängu, kus on rohkem reegleid ja koostööd (nt liikumis- ja sportlike elementidega mängud meeskondades).	Oskab mängida erinevaid liikumis- ja sportlike elementidega mängu.
Liikumisvõimalused ja spordialad	Nimetab täiskasvanu suunamisel mõningaid igapäevaseid liikumisi (nt jooksmine, hüppamine, ronimine), eriti neid, mida ise sageli teeb.	Nimetab erinevaid igapäevaseid liikumisi (nt rattasõit, jooksmine, tantsimine) ja lihtsamaid spordialasid, mida on näinud või ise teinud (nt jalgpall, tantsimine vm).	Nimetab erinevaid igapäevaseid liikumisvõimalusi (nt jalgrattaga sõitmine, kelgutamine vm) ja mitmeid spordialasid nimepidi, eriti neid, mida on ise proovinud või mida peres harrastatakse.	Oskab nimetada erinevaid igapäevaseid liikumisvõimalusi ja spordialasid.

3. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KORRALDUS

3.1 Õppe- ja kasvatustegevuse üldine korraldus

Tallinna Sikupilli Lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse korraldamisel lähtutakse lasteaia õppekavast, rühma päevakavast ning laste vanusest, arengutasemest, vajadustest ja huvidest.

Õppe- ja kasvatustegevus toimub igapäevatoimingute, laste mängu ning kavandatud ja spontaanselt tekkivate tegevuste kaudu. Lapsele luuakse võimalusi tegutseda iseseisvalt, koos kaaslastega, väikestes rühmades ja kogu rühmaga.

Rühma päevakava toetab lapse eale ja vajadustele sobiva päevarütmi kujunemist. Päeva jooksul vahelduvad igapäevatoimingud, mäng, õppe- ja kasvatustegevused, liikumine, õues viibimine ning puhkus. Päevakava rakendatakse paindlikult, arvestades laste vajadusi, huve ja kujunenud olukordi.

Mängule ja lapse enda algatatud tegevustele võimaldatakse päeva jooksul piisavalt aega. Täiskasvanu toetab laste mängu ja omaalgatust ning kasutab mängus ja igapäevastes olukordades tekkivaid võimalusi lapse arengu ja õppimise toetamiseks.

Õppe- ja kasvatustegevus on terviklik ning erinevaid valdkondi lõimitakse vastavalt laste arengule, huvidele, käsitletavale teemale ja tegevuse eesmärkidele. Õpitavat seostatakse lapse varasemate kogemuste, igapäevaelu ja ümbritseva keskkonnaga.

Õppe- ja kasvatustegevusi viiakse läbi lasteaia siseruumides ja õuealal ning võimalusel lähiümbruses ja muudes õppe eesmärke toetavates keskkondades. Õpitavaga tutvutakse võimalusel selle loomulikus keskkonnas.

3.2 Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine ja pedagoogiline dokumenteerimine

Õppe- ja kasvatustegevus kavandatakse eesmärgipäraselt, lähtudes lasteaia õppekavast, laste arengust, vajadustest, huvidest, kogemustest ja küsimustest ning last ümbritsevast keskkonnast. Arvestatakse laste algatuste, igapäevaelus tekkivate õpiolukordade ja lasteaia ühiste tegevustega. Kavandatud tegevusi rakendatakse paindlikult ning vajadusel muudetakse või täiendatakse õppeprotsessi käigus.

Kavandamisel seostatakse eesmärgid üldoskuste ja õppe- ja kasvatustegevuse valdkondadega ning lõimitakse erinevaid valdkondi. Lapsi kaasatakse eakohasel viisil tegevuste kavandamisse, valikute tegemisse ning oma kogemuste ja õppimise mõtestamisse.

Õpetajad koostavad ELIISis vastavalt rühma töökorraldusele nädalaplaani või projektiplaani, kuhu märgitakse kavandatud tegevused ja nende eesmärgid. Nädala- või projektiplaani koostatakse enne kavandatava perioodi algust.

Toimunud tegevusi dokumenteeritakse ELIISis lühikeste märkmete ja vajadusel fotodega. Laste töid eksponeeritakse rühmas. Pedagoogiline dokumenteerimine aitab jälgida õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgi, laste õppimist ja arengut ning hinnata kavandatu teostumist. Dokumenteerimisel arvestatakse laste kogemusi, mõtteid, arutelusid ja teadmisi. Kogutud infot kasutatakse edasise õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel.

3.3 Õpi- ja kasvukeskkonna kujundamise põhimõtted

Õpi- ja kasvukeskkond hõlmab last ümbritsevat vaimset, sotsiaalset, füüsilist ja digitaalset keskkonda. Keskkonna kujundamisel lähtutakse laste vanusest, arengust, vajadustest ja huvidest ning õppe- ja kasvatustegevuse eesmärkidest.

Õpi- ja kasvukeskkonda kujundatakse koostöös laste ja lasteaia töötajatega ning vajadusel kaasatakse vanemaid. Keskkonda muudetakse ja kohandatakse vastavalt laste vajadustele, huvidele ja käsitletavatele teemadele.

Õpi- ja kasvukeskkonna kujundamisel:

- luuakse turvaline, sõbralik ja vägivaldavaba õhkkond ning toetatakse laste heaolu;
- väärtustatakse laste erinevusi, mõtteid ja arvamusi ning luuakse kõigile lastele võimalused osalemiseks;
- väärtustatakse lugupidavat suhtlemist ning toetatakse laste omavahelist koostööd ja üksteisega arvestamist;
- võimaldatakse lastel teha eakohaseid valikuid ning osaleda keskkonna ja tegevuste kujundamises;
- antakse lastele aega kogetu üle arutlemiseks ja tagasisideks;
- tagatakse mitmekesiste õppe- ja mänguvahendite kättesaadavus;

- kujundatakse ruum võimalusel paindlikult nii, et lapsel oleks võimalus mängida, liikuda, uurida, tegutseda üksi ja koos teistega ning vajadusel omaette olla;
- tehakse laste tegevus ja õppimise protsess nähtavaks, sealhulgas laste tööde ja muu dokumenteeritud materjali kaudu;
- kasutatakse õpikeskkonnana rühmaruumi kõrval ka lasteaia teisi ruume, õueala, lähiümbrust ja teisi sobivaid keskkondi;
- kasutatakse digivahendeid eesmärgipäraselt, turvaliselt ja lapse arengut toetaval viisil.

4. LAPSE ARENGU HINDAMISE PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS

Lapse arengu hindamise eesmärk on saada ülevaade lapse arengust, tugevustest ja toetamise vajadustest ning kasutada saadud infot lapse arengu toetamisel ja õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel. Hindamine on igapäevane osa õppe- ja kasvatusprotsessist ning toimub igapäevatoimingutes, vabamängus ja õppe- ja kasvatustegevustes.

Hindamisel lähtutakse õppekavas esitatud eeldatavatest arengutulemustest. Lapse arengut kirjeldatakse lapsest lähtuvalt, väärtustades tema pingutusi, saavutusi, arengut, toimetulekut ja huve. Vanemale tutvustatakse lapse arengu hindamise põhimõtteid ja korraldust.

Lapse arengu jälgimiseks ja hindamiseks kasutatakse lapse vanusest ja arengust lähtuvaid sobivaid meetodeid, näiteks vaatlust, vestlusi, lapse tegevuse ja tööde analüüsi ning pedagoogilise dokumenteerimise käigus kogutud infot. Vajadusel kasutatakse täiendavaid hindamisviise, näiteks arengumängu või muid lapse arengut toetavaid hindamisvahendeid. Õpetaja valib lapse arengu jälgimiseks ja iga-aastase kirjaliku arengukokkuvõtte koostamiseks sobivad meetodid ja infoallikad.

Eripedagoog hindab laste arengut üks kord õppeaastas, kasutades sobivaid hindamismeetodeid ja -vahendeid. Kui õpetajad ja eripedagoog märkavad vajadust lapse kõne ja keele arengu täiendavaks hindamiseks, soovitatakse vanemal pöörduda logopeedi poole.

Õpetaja koostab vähemalt üks kord õppeaastas lapse arengust kirjaliku kokkuvõtte, tuginedes lapse arengu kohta kogutud infole. Vanemale antakse regulaarselt tagasisidet lapse arengust ja õppimisest. Vajadusel viiakse vanemaga läbi arenguveestlus ning selle tulemused dokumenteeritakse.

Koolimineva lapse kohta koostab lasteaed koolivalmiduskaardi, milles kirjeldatakse lapse üldoskuste ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade arengutulemusi.

5. LAPSE ARENGU TOETAMISE PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS

Lapse arengu toetamisel lähtutakse kaasava hariduse põhimõtetest ning lapse individuaalsetest vajadustest, võimetest ja arengutasemest. Lapsega tegelevad töötajad jälgivad lapse arengut ja toimetulekut ning kohandavad vajadusel õppe- ja kasvatustegevust, õppematerjale ning õpi- ja kasvukeskkonda.

Kui lapsel ilmneb toevajadus, teavitatakse sellest vanemat ning selgitatakse koostöös vanemaga välja lapsele vajalik tugi. Vajadusel kaasatakse hindamisse tugispetsialiste või teiste valdkondade spetsialiste ning soovitakse lisauuringuid.

Lapse arengu toetamist koordineerib tugiteenuste koordineerija (TUKO), kes korraldab lasteaiasisest meeskonnatööd, toetab õpetajaid lapse toe kavandamisel, nõustab vanemaid ning koordineerib vajadusel koostööd lasteaiaväliste spetsialistidega.

Lasteaiarühma lapsele pakutakse esmalt tema vajadustele vastavat üldist tuge, mis võib hõlmata individuaalset lisajuhendamist, tugispetsialisti teenust ning vajadusel õpet individuaalselt või alarühmas.

Lapse toevajaduse väljaselgitamiseks tehtud hindamised, õpetajate tähelepanekud, rakendatud tugimeetmed ja nende tulemuslikkus dokumenteeritakse lapse individuaalse arengu jälgimise kaardil (IAJK), millel seatakse ka arengueesmärgid toetamist vajavates valdkondades. Vajadusel koostatakse lapsele koostöös vanema ja lapsega tegelevate töötajatega individuaalne arenduskava (IAK). Vähemalt üks kord õppeaastas tehakse koostöös lasteaia ja vanemaga kokkuvõtte IAK rakendumisest, arengukeskkonna sobilikkusest, arengueesmärkide saavutamisest ning lapse edasistest vajadustest..

Kui lasteaiarühmas rakendatud üldine tugi ei anna lapse arenguks soovitud tulemusi, teeb TUKO vanemale ettepaneku pöörduda koolivälise nõustamismeeskonna (Rajaleidja) poole. Tõhustatud tuge või erituge rakendatakse õigusaktides sätestatud tingimustel ja vanema nõusolekul.

Lapsele, kelle kodune keel ei ole eesti keel, toetatakse eesti keele omandamist igapäevastes tegevustes ning vajadusel eraldi keeletegevuste kaudu, arvestades lapse vanust ja arengutaset.

Kui ilmneb lapse andekus, pakutakse talle vajaduse korral lisajuhendamist.

6. KOOSTÖÖ VANEMATEGA

Koostöö vanemaga põhineb vastastikusel usaldusel, lugupidamisel ja avatud suhtlemisel ning selle eesmärk on toetada lapse arengut, õppimist, tervist ja heaolu.

Vanema ja lasteaia vahel toimub regulaarne kahepoolne infovahetus lapse arengu, õppimise, tervise ja lasteaias toimetuleku kohta. Vanema arvamust ja tähelepanekuid arvestatakse ning vanem kaasatakse lapse arengut puudutavate otsuste tegemisse ja nende rakendamisse ning vajadusel lapse toetamise kavandamisse.

Vanematele tutvustatakse lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtteid ning alushariduse alusväärtusi. Võimalusel kaasatakse vanemaid õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisse ja läbiviimisse. Vanematele luuakse võimalusi osaleda lasteaia ja rühma tegevustes ning anda tagasisidet.

Koostöö toimub igapäevase suhtluse, ELIISi, vestluste, meilide, koosolekute, ühistegevuste, küsitluste ja teiste sobivate koostöövormide kaudu.

Lasteaed loob vanemale võimalused saada tuge ja nõu lapse arengu ja kasvatamise küsimustes. Vajadusel tehakse koostööd tugiteenuste koordineerija ja teiste spetsialistidega.

7. ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD

Lasteaia õppekava vaadatakse üle ja ajakohastatakse vajadusel, lähtudes õigusaktide muudatustest, lasteaia arenguvajadustest ning õppe- ja kasvatustegevuse analüüsist.

Õppekava ja selle muudatused koostab direktor koostöös õppe- ja kasvatustegevusega seotud töötajatega ning kinnitab need, olles kuulnud ära hoolekogu arvamuse. Ettepanekuid õppekava muutmiseks võivad teha lasteaia töötajad ja hoolekogu.